Shri Yogeshwari Education Society's

Swami Ramanand Teerth Mahavidyalaya, Ambajogai

NAAC Re-accredited 'B+' with CGPA 2.68

(Affiliated to Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Aurangabad)

INTERNAL QALITY ASSUARANCE CELL

Academic Year 2021-22

Strategies for Mobilization of Funds and the Optimal Utilization of Resources

6.4.3 Institutional strategies for mobilization of funds and the optimal utilization of resources

Academic Year 2020-21

Institutional strategies for mobilization of funds and the optimal utilization of resources

Director
Internal Quality Assurance Cell
Swami Ramanand Teerth
Mahavidyalaya, Ambajogai

Principal
Swami Ramanand Teerth
Mahavidyalaya, Ambajogai

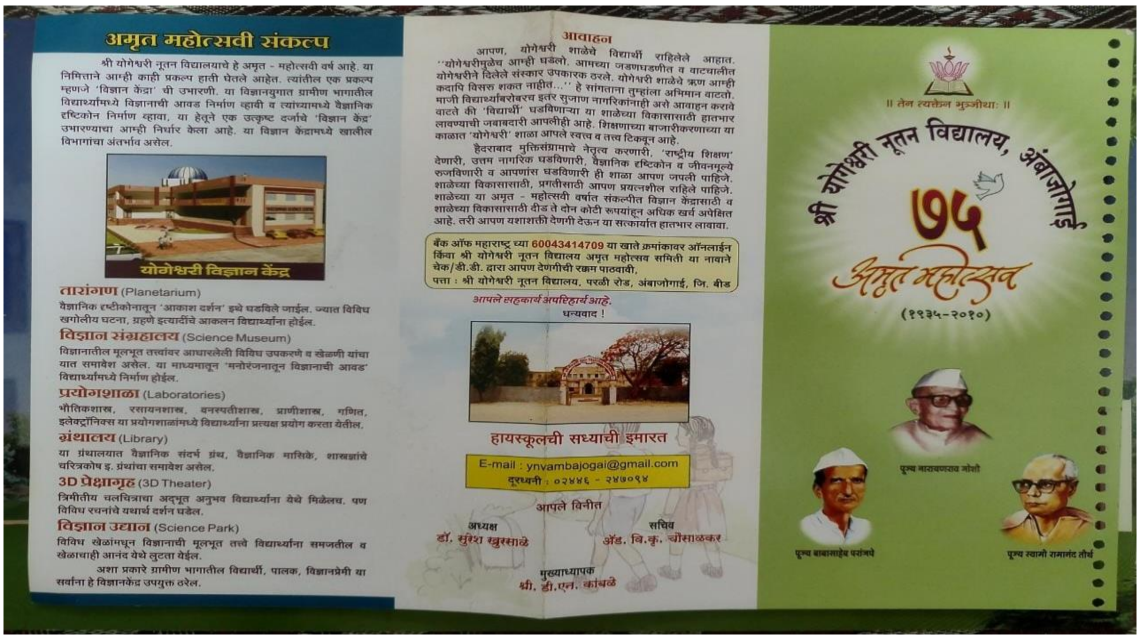

अमृत महोत्सवी संकल्प

श्री योगेश्वरी नूतन विद्यालयाचे हे अमृत - महोत्सवी वर्ष आहे. या निमित्ताने आम्ही काही प्रकल्प हाती घेतले आहेत. त्यांतील एक प्रकल्प म्हणजे 'विज्ञान केंद्रा' ची उभारणी. या विज्ञानयुगात ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांमध्ये विज्ञानाची आवड निर्माण व्हावी व त्यांच्यामध्ये वैज्ञानिक दृष्टिकोन निर्माण व्हावा, या हेतूने एक उत्कृष्ट दर्जाचे 'विज्ञान केंद्र' उभारण्याचा आम्ही निर्धार केला आहे. या विज्ञान केंद्रामध्ये खालील विभागांचा अंतर्भाव असेल.

योगेश्वरी विज्ञान केंद्र

तारांगण (Planetarium)
वैज्ञानिक दृष्टीकोनातून 'आकाश दर्शन' इथे घडविले जाईल. ज्यात विविध खगोलीय घटना, ग्रहणे इत्यादींचे आकलन विद्यार्थ्यांना होईल.

विज्ञान संग्रहालय (Science Museum)
विज्ञानातील मूलभूत तत्त्वांवर आधारलेली विविध उपकरणे व खेळणी यांचा यात समावेश असेल. या माध्यमातून 'मनोरंजनातून विज्ञानाची आवड' विद्यार्थ्यांमध्ये निर्माण होईल.

प्रयोगशाळा (Laboratories)
भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, वनस्पतीशास्त्र, प्राणीशास्त्र, गणित, इलेक्ट्रॉनिक्स या प्रयोगशाळांमध्ये विद्यार्थ्यांना प्रत्यक्ष प्रयोग करता येतील.

ग्रंथालय (Library)
या ग्रंथालयात वैज्ञानिक संदर्भ ग्रंथ, वैज्ञानिक मासिके, शास्त्रज्ञांचे चरित्रकोष इ. ग्रंथांचा समावेश असेल.

3D प्रेक्षागृह (3D Theater)
त्रिमीतीय चलचित्राचा अद्भूत अनुभव विद्यार्थ्यांना येथे मिळेलच. पण विविध रचनांचे यथार्थ दर्शन घडेल.

विज्ञान उद्यान (Science Park)
विविध खेळांमधून विज्ञानाची मूलभूत तत्त्वे विद्यार्थ्यांना समजतील व खेळाचाही आनंद येथे लुटता येईल.

अशा प्रकारे ग्रामीण भागातील विद्यार्थी, पालक, विज्ञानप्रेमी या सर्वांना हे विज्ञानकेंद्र उपयुक्त ठरेल.

आवाहन

आपण, योगेश्वरी शाळेचे विद्यार्थी राहिलेले आहात. ''योगेश्वरीमुळेच आम्ही घडलो. आमच्या जडणघडणीत व वाटचालीत योगेश्वरीने दिलेले संस्कार उपकारक ठरले. योगेश्वरी शाळेचे ऋण आम्ही कदापि विसरु शकत नाहीत...'' हे सांगताना तुम्हांला अभिमान वाटतो. माजी विद्यार्थ्यांबरोबरच इतर सुजाण नागरिकांनाही असे आवाहन करावे वाटते की 'विद्यार्थी' घडविणाऱ्या या शाळेच्या विकासासाठी हातभार लावण्याची जबाबदारी आपलीही आहे. शिक्षणाच्या बाजारीकरणाच्या या काळात 'योगेश्वरी' शाळा आपले स्वत्त्व व तत्त्व टिकवून आहे.

हैदराबाद मुक्तिसंग्रामाचे नेतृत्व करणारी, 'राष्ट्रीय शिक्षण' देणारी, उत्तम नागरिक घडविणारी, वैज्ञानिक दृष्टिकोन व जीवनमूल्ये रुजविणारी व आपणांस घडविणारी ही शाळा आपण जपली पाहिजे. शाळेच्या विकासासाठी, प्रगतीसाठी आपण प्रयत्नशील राहिले पाहिजे. शाळेच्या या अमृत - महोत्सवी वर्षात संकल्पीत विज्ञान केंद्रासाठी व शाळेच्या विकासासाठी दीड ते दोन कोटी रूपयांहून अधिक खर्च अपेक्षित आहे. तरी आपण यथाशक्ती देणगी देऊन या सत्कार्यात हातभार लावावा.

बँक ऑफ महाराष्ट्र च्या 60043414709 या खाते क्रमांकावर ऑनलाईन किंवा श्री योगेश्वरी नूतन विद्यालय अमृत महोत्सव समिती या नावाने चेक/डी.डी. द्वारा आपण देणगीची रक्कम पाठवावी.
पत्ता : श्री योगेश्वरी नूतन विद्यालय, परळी रोड, अंबाजोगाई, जि. बीड

आपले सहकार्य अपरिहार्य आहे.
धन्यवाद !

हायस्कूलची सध्याची इमारत

E-mail : ynvambajogai@gmail.com
दूरध्वनी : ०२४४६ - २४७०९४

आपले विनीत

अध्यक्ष
डॉ. सुरेश खुरसाळे

सचिव
ॲड. वि.कृ. चौसाळकर

मुख्याध्यापक
श्री. डी.एन. कांबळे

॥ तेन त्यक्तेन भुञ्जीथाः ॥

श्री योगेश्वरी नूतन विद्यालय, अंबाजोगाई

७५ अमृत महोत्सव

(१९३५-२०१०)

पूज्य नारायणराव जोशी

पूज्य बाबासाहेब परांजपे

पूज्य स्वामी रामानंद तीर्थ

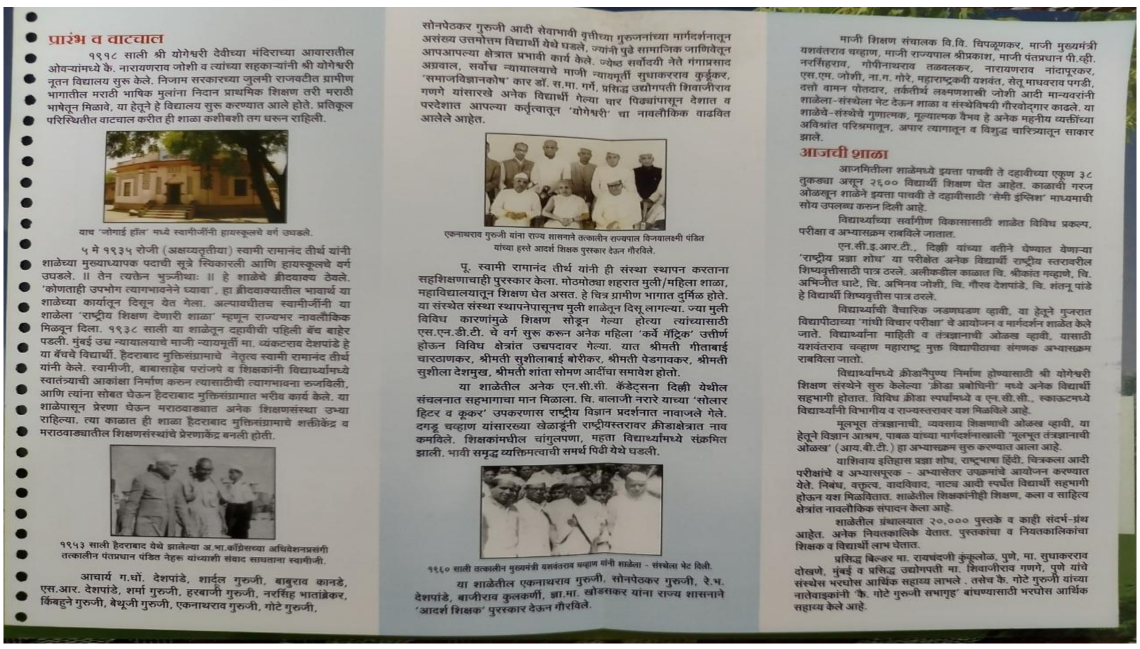

प्रारंभ व वाटचाल

१९१८ साली श्री योगेश्वरी देवीच्या मंदिराच्या आवारातील ओवऱ्यांमध्ये कै. नारायणराव जोशी व त्यांच्या सहकाऱ्यांनी श्री योगेश्वरी नूतन विद्यालय सुरू केले. निजाम सरकारच्या जुलमी राजवटीत ग्रामीण भागातील मराठी भाषिक मुलांना निदान प्राथमिक शिक्षण तरी मराठी भाषेतून मिळावे, या हेतूने हे विद्यालय सुरू करण्यात आले होते. प्रतिकूल परिस्थितीत वाटचाल करीत ही शाळा कशीबशी तग धरून राहिली.

याच 'जोगाई हॉल' मध्ये स्वामीजींनी हायस्कूलचे वर्ग उघडले.

५ मे १९३५ रोजी (अक्षय्यतृतीया) स्वामी रामानंद तीर्थ यांनी शाळेच्या मुख्याध्यापक पदाची सूत्रे स्विकारली आणि हायस्कूलचे वर्ग उघडले. ॥ तेन त्यक्तेन भुञ्जीथाः ॥ हे शाळेचे ब्रीदवाक्य ठेवले. 'कोणताही उपभोग त्यागभावनेने घ्यावा', हा ब्रीदवाक्यातील भावार्थ या शाळेच्या कार्यातून दिसून येत गेला. अल्पावधीतच स्वामीजींनी या शाळेला 'राष्ट्रीय शिक्षण देणारी शाळा' म्हणून राज्यभर नावलौकिक मिळवून दिला. १९३८ साली या शाळेतून दहावीची पहिली बॅच बाहेर पडली. मुंबई उच्च न्यायालयाचे माजी न्यायमूर्ती मा. व्यंकटराव देशपांडे हे या बॅचचे विद्यार्थी. हैदराबाद मुक्तिसंग्रामाचे नेतृत्व स्वामी रामानंद तीर्थ यांनी केले. स्वामीजी, बाबासाहेब परांजपे व शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांमध्ये स्वातंत्र्याची आकांक्षा निर्माण करुन त्यासाठीची त्यागभावना रुजविली, आणि त्यांना सोबत घेऊन हैदराबाद मुक्तिसंग्रामात भरीव कार्य केले. या शाळेपासून प्रेरणा घेऊन मराठवाड्यात अनेक शिक्षणसंस्था उभ्या राहिल्या. त्या काळात ही शाळा हैदराबाद मुक्तिसंग्रामाचे शक्तीकेंद्र व मराठवाड्यातील शिक्षणसंस्थांचे प्रेरणाकेंद्र बनली होती.

१९५३ साली हैदराबाद येथे झालेल्या अ.भा.काँग्रेसच्या अधिवेशनप्रसंगी तत्कालीन पंतप्रधान पंडित नेहरू यांच्याशी संवाद साधताना स्वामीजी.

आचार्य ग.धों. देशपांडे, शार्दूल गुरुजी, बाबुराव कानडे, एस.आर. देशपांडे, शर्मा गुरुजी, हरबाजी गुरुजी, नरसिंह भातांब्रेकर, किंबहुने गुरुजी, बेथूजी गुरुजी, एकनाथराव गुरुजी, गोटे गुरुजी, सोनपेठकर गुरुजी आदी सेवाभावी वृत्तीच्या गुरुजनांच्या मार्गदर्शनातून असंख्य उत्तमोत्तम विद्यार्थी येथे घडले, ज्यांनी पुढे सामाजिक जाणिवेतून आपआपल्या क्षेत्रात प्रभावी कार्य केले. ज्येष्ठ सर्वोदयी नेते गंगाप्रसाद अग्रवाल, सर्वोच्च न्यायालयाचे माजी न्यायमूर्ती सुधाकरराव कुर्डूकर, 'समाजविज्ञानकोष' कार डॉ. स.मा. गर्गे, प्रसिद्ध उद्योगपती शिवाजीराव गणगे यांसारखे अनेक विद्यार्थी गेल्या चार पिढ्यांपासून देशात व परदेशात आपल्या कर्तृत्वातून 'योगेश्वरी' चा नावलौकिक वाढवित आलेले आहेत.

एकनाथराव गुरुजी यांना राज्य शासनाने तत्कालीन राज्यपाल विजयालक्ष्मी पंडित यांच्या हस्ते आदर्श शिक्षक पुरस्कार देऊन गौरविले.

पू. स्वामी रामानंद तीर्थ यांनी ही संस्था स्थापन करताना सहशिक्षणाचाही पुरस्कार केला. मोठमोठ्या शहरात मुली/महिला शाळा, महाविद्यालयातून शिक्षण घेत असत. हे चित्र ग्रामीण भागात दुर्मिळ होते. या संस्थेत संस्था स्थापनेपासूनच मुली शाळेतून दिसू लागल्या. ज्या मुली विविध कारणांमुळे शिक्षण सोडून गेल्या होत्या त्यांच्यासाठी एस.एन.डी.टी. चे वर्ग सुरु करून अनेक महिला 'कर्वे मॅट्रिक' उत्तीर्ण होऊन विविध क्षेत्रांत उच्चपदावर गेल्या. यात श्रीमती गीताबाई चारठाणकर, श्रीमती सुशीलाबाई बोरीकर, श्रीमती पेडगावकर, श्रीमती सुशीला देशमुख, श्रीमती शांता सोमण आदींचा समावेश होतो.

या शाळेतील अनेक एन.सी.सी. कॅडेट्सना दिल्ली येथील संचलनात सहभागाचा मान मिळाला. चि. बालाजी नरारे याच्या 'सोलार हिटर व कूकर' उपकरणास राष्ट्रीय विज्ञान प्रदर्शनात नावाजले गेले. दगडू चव्हाण यांसारख्या खेळाडूंनी राष्ट्रीयस्तरावर क्रीडाक्षेत्रात नाव कमविले. शिक्षकांमधील चांगुलपणा, महता विद्यार्थ्यांमध्ये संक्रमित झाली. भावी समृद्ध व्यक्तिमत्वाची समर्थ पिढी येथे घडली.

१९६० साली तत्कालीन मुख्यमंत्री यशवंतराव चव्हाण यांनी शाळेला - संस्थेला भेट दिली.

या शाळेतील एकनाथराव गुरुजी, सोनपेठकर गुरुजी, रे.भ. देशपांडे, बाजीराव कुलकर्णी, झा.मा. खोडसकर यांना राज्य शासनाने 'आदर्श शिक्षक' पुरस्कार देऊन गौरविले.

माजी शिक्षण संचालक वि.वि. चिपळूणकर, माजी मुख्यमंत्री यशवंतराव चव्हाण, माजी राज्यपाल श्रीप्रकाश, माजी पंतप्रधान पी.व्ही. नरसिंहराव, गोपीनाथराव तळवलकर, नारायणराव नांदापूरकर, एस.एम. जोशी, ना.ग. गोरे, महाराष्ट्रकवी यशवंत, सेतू माधवराव पगडी, दत्तो वामन पोतदार, तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी आदी मान्यवरांनी शाळेला-संस्थेला भेट देऊन शाळा व संस्थेविषयी गौरवोद्गार काढले. या शाळेचे-संस्थेचे गुणात्मक, मूल्यात्मक वैभव हे अनेक महनीय व्यक्तींच्या अविश्रांत परिश्रमातून, अपार त्यागातून व विशुद्ध चारित्र्यातून साकार झाले.

आजची शाळा

आजमितीला शाळेमध्ये इयत्ता पाचवी ते दहावीच्या एकूण ३८ तुकड्या असून २६०० विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत. काळाची गरज ओळखून शाळेने इयत्ता पाचवी ते दहावीसाठी 'सेमी इंग्लिश' माध्यमाची सोय उपलब्ध करून दिली आहे.

विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी शाळेत विविध प्रकल्प, परीक्षा व अभ्यासक्रम राबविले जातात.

एन.सी.इ.आर.टी., दिल्ली यांच्या वतीने घेण्यात येणाऱ्या 'राष्ट्रीय प्रज्ञा शोध' या परीक्षेत अनेक विद्यार्थी राष्ट्रीय स्तरावरील शिष्यवृत्तीसाठी पात्र ठरले. अलीकडील काळात चि. श्रीकांत गव्हाणे, चि. अभिजीत घाटे, चि. अभिनव जोशी, चि. गौरव देशपांडे, चि. शंतनू पांडे हे विद्यार्थी शिष्यवृत्तीस पात्र ठरले.

विद्यार्थ्यांची वैचारिक जडणघडण व्हावी, या हेतूने गुजरात विद्यापीठाच्या 'गांधी विचार परीक्षा' चे आयोजन व मार्गदर्शन शाळेत केले जाते. विद्यार्थ्यांना माहिती व तंत्रज्ञानाची ओळख व्हावी, यासाठी यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचा संगणक अभ्यासक्रम राबविला जातो.

विद्यार्थ्यांमध्ये क्रीडानैपुण्य निर्माण होण्यासाठी श्री योगेश्वरी शिक्षण संस्थेने सुरु केलेल्या 'क्रीडा प्रबोधिनी' मध्ये अनेक विद्यार्थी सहभागी होतात. विविध क्रीडा स्पर्धांमध्ये व एन.सी.सी., स्काऊटमध्ये विद्यार्थ्यांनी विभागीय व राज्यस्तरावर यश मिळविले आहे.

मूलभूत तंत्रज्ञानाची, व्यवसाय शिक्षणाची ओळख व्हावी, या हेतूने विज्ञान आश्रम, पाबळ यांच्या मार्गदर्शनाखाली 'मूलभूत तंत्रज्ञानाची ओळख' (आय.बी.टी.) हा अभ्यासक्रम सुरु करण्यात आला आहे.

याशिवाय इतिहास प्रज्ञा शोध, राष्ट्रभाषा हिंदी, चित्रकला आदी परीक्षांचे व अभ्यासपूरक - अभ्यासेतर उपक्रमांचे आयोजन करण्यात येते. निबंध, वक्तृत्व, वादविवाद, नाट्य आदी स्पर्धेत विद्यार्थी सहभागी होऊन यश मिळवितात. शाळेतील शिक्षकांनीही शिक्षण, कला व साहित्य क्षेत्रांत नावलौकिक संपादन केला आहे.

शाळेतील ग्रंथालयात २०,००० पुस्तके व काही संदर्भ-ग्रंथ आहेत. अनेक नियतकालिके येतात. पुस्तकांचा व नियतकालिकांचा शिक्षक व विद्यार्थी लाभ घेतात.

प्रसिद्ध बिल्डर मा. रायचंदजी कुंकूलोळ, पुणे, मा. सुधाकरराव दोखणे, मुंबई व प्रसिद्ध उद्योगपती मा. शिवाजीराव गणगे, पुणे यांचे संस्थेस भरघोस आर्थिक सहाय्य लाभले . तसेच कै. गोटे गुरुजी यांच्या नातेवाइकांनी 'कै. गोटे गुरुजी सभागृह' बांधण्यासाठी भरघोस आर्थिक सहाय्य केले आहे.